

Santuari de Paller / Paller de Baix

Bagà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Paller de Dalt
Emplaçament: Agafant un desviament des del nucli de Bagà cap a la dreta direcció Roc de la Llena, a 3 km de Bagà.

Coordenades:

Latitud: 42.26688
Longitud: 1.87586
UTM Est (X): 407291
UTM Nord (Y): 4680020

Classificació

Número de fitxa: 08016-7
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Barroc
Segle: XVIII
Any: 1747-58
Autoria de l'element: Francesc Moretó
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Número inventari: IPAC nº 3000, any 1982, 1990
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA

Fitxes associades:

[Paller de Dalt](#)

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Cortés Elía, M^a del Agua
dt., 21/10/2003 - 02:00

Descripció

L'església forma un conjunt amb la casa, amb teulada a doble vessant, ocupant l'església la meitat dreta (llevant) i la casa-hostal el costat esquerre (ponent). Està situada en un paratge de muntanya mitjana de roques i garrics, amb una àmplia plaça davant on hi ha la font dels Banyadors, origen del torrent de Paller i que ha donat un sobrenom al santuari i a la Mare de Déu. La façana principal presenta una diferència notable entre els dos edificis: l'església té una única porta adovellada d'arc de mig punt central i una rosassa circular; la casa té porta adovellada d'arc de mig punt, dos balcons a cada un dels dos pisos i una petita finestra quadrada a les golfes. Al centre del carrener de la teulada hi ha un campanar de doble finestra cobert amb teulada a dues vessants. La sagristia és un espai adossat al mur de llevant de l'església. Cal assenyalar que el cambril de la Mare de Déu es va realitzar traient part de la roca que hi ha a la part posterior de l'edifici. L'interior de l'església és d'una sola nau dividida en quatre espais per pilastres adossades als murs, i arcs torals que arrenquen d'una cornisa. La nau és coberta amb volta de canó amb llunetes cegues. El darrer sector és ocupat pel presbiteri amb el retaule i el cambril darrera, i el primer sector ocupat pel cor amb estructura de fusta al que es puja per una escala des de la mateixa església. Abans de la restauració de l'any 1983 s'accedia des de l'hostal. Tan el sostre com les parets laterals estan decorats amb pintures murals.

Observacions:

Hi ha diferents propostes de la provinença d'aquest topònim. Alguns proposen que ve de paleària, mot llatí que significa barballera, és a dir, una costa o tossal. També pot derivar de Palea Arx, que vol dir "fortalesa antiga", que pot fer referència a la plataforma on es trobava el santuari. En tot cas sembla que no procediria de palla, fonamentalment perquè la zona no és de agricultura de cereal. El dia 8 de setembre, dia de les Mares de Déu trobades, es celebra la festivitat, fent l'aplec de Paller el diumenge sobre en que es fan dues misses i es canten els goigs. L'edició més antiga dels goigs de Paller són del 1782. Mapa Topogràfic Moixeró-La Tosa, Parc natural Cadí-Moixeró, editorial Alpina, 2002. E/ 1:25.000.

Història

Aquest edifici fou començat a construir l'any 1747 en un lloc proper a la font dels Banyadors, a la que s'atribuïen propietats curatives. L'arquitecte de Sant Joan de les Abadesses, Francesc Morató, que estava treballant en la parròquia de Sant Esteve, sembla que va contribuir en el disseny general de la façana i de l'edifici, que va estar enllestit l'any 1758. Mossèn Josep Casals va ser el promotor de l'obra. Hi havia quatre altars barrocs laterals, dels que tan sols va quedar un després de la Guerra Civil de 1936: atribuït a Josep i Segimón Pujol de Sant Llorenç de Morunys, esculpit el 1786 i dedicat a Santa Teresa. També es conserva l'altar major. L'any 1774 es va fer la sagristia nova. El 1782 s'engrandí el cambril, i el 1862 es tornà a fer-ho més llarg. L'any 1983 la imatge de la Mare de Déu es va baixar a la parròquia per tal de guardar-la, i es va tancar el santuari per temps indefinit. L'any 1998 es fa una primera restauració del santuari, iniciativa de la parròquia de Bagà i amb diners recopilats pels mateixos baganesos. Es van recuperar les façanes, així com l'entorn i es va fer arribar l'electricitat. Posteriorment es va restaurar l'hostatgeria que actualment funciona com a restaurant. El 25 de juny del 1995 es va tornar la imatge de la Verge al santuari, obrint-la de nou al culte. L'any 1998, també com iniciativa de la parròquia i del rector, Mn. Ramon Viladès, es va realitzar la

restauració de les pintures murals de l'interior de l'església a càrrec de les restauradores Gemma Rodríguez i Manola Melero. L'any 1997 es va netejar i consolidar el retaule major per alumnes de Belles Arts de la Universitat de Barcelona.

Bibliografia

CABALLÉ, F. (1993). El santuari de Paller, deu anys de restauració. L'Erol, nº 42, p. 40-41. CABALLÉ, F. (1995). A l'ombra de Paller: el santuari de la Mare de Déu de Paller. Columna, Albí. GAVÍN, J.M. (1985). Inventari d'esglésies. Vol. 17 El Berguedà. Ed. Arxiu Gavín. Barcelona. PLADEVALL, A. (1979). Santuari de la Mare de Déu de Paller. Gran Enciclopèdia Comarcal. Tom 12, Barcelona. SERRA VILARÓ, J. (1935). El santuari de la Mare de Déu de Paller, que es venera a la molt noble vila de Bagà. Tarragona. SERRA, M.A.; MIRANDELL, M. (1990). Obres de la família Morató al Berguedà. L'Erol nº 32, Berga. P. 19-26. VILADÉS, R. (1999). Santuari de Paller. Ed. L'Espill. Berga.

